

אלו נערות פרק שלישי כתובות

מ.

עין משפט נר מצוה

עט א מ"י פ"ג מהל'
ל"ט הלכה ו'
פ ב מ"י פ"ג מהלכות
נערה הלכה ד' פסג
עשין נד טור אה"ע סי'
קטו:
פא ג מ"י פ"א שם הל'
ט פסג וטור שם:
פב ד מ"י פ"ג שם הל'
ד מ"י פ"ג מהל'
חובל ומוק ה"ל א פסג שם
ועשין ע טור שם וטו"ע
ח"מ י"ט ט"ז סוף פ"ד:
פג ה מ"י פ"ג מהלכות
נערה הל' ג פסג
עשין נד טור אה"ע סי'
קטו:

תוספות ר"ד (המשך)
כלום הוא עשה לפדחי
את ל"ת כיון שלא צויהו
הבורא אלא להפיס דעתה
אבל מצות יבום רחמנא
הוא דרמי עליה דאע"ג
דאמרה אשה לא בעינא
לא מיפקא מצות יבום
הלכך מצוה דמי עליה
רחמנא הוא ולהכי דחיא
את ל"ת ואע"ג דמיצי
יבום לימרו לא בעינא
ליבומי כ"א לפדחי הא
יבומי התם חליצה במקום
יבום אינה מצוה: **מת"ג**
יתומה שנתארס ונתגרשה
ר"א אומר האונס חייב
ותחמנה פטור: פ"י שתי
נערות הן יתומה אע"פ
שלא נתארסה קנסה הוא
על צמצום כיון שאין לה
שאר שאלן אדם מוריש
זכות בתו לבניו. וכן
נערה שנתארס ונתגרש
אע"פ שיש לה אב
הוי קנסא לעצמה כו"ע.
הלכך האונס חייב ליתן
קנסא אבל הפתה פטור
דאוי אוחילתו גביה כיון
שנתגרשה לו: אמר רבה
ב"בא ארי"י ר"א בבישת
ר"ע אמרה דאמר נערה
האונסה יש לה קנס
וקנסא לעצמה ממאי
מדקמתי יתומה פשיטא
אלא הא קמ"ל דנערה
הוי קנסא לעצמה ה"ה
כיתומה מה יתומה לעצמה
אף נערה שנתארסה
ותגרשה לעצמה אמר
ר"א ב"א אמר רב
הלכתא כו"א וקרי ליה
רב עליה דר"א טובינא
דחכימא. פ"י מאושר
שבחכמים תרום אשרין
ישראל טובין ישראל:
מת"ג איהוה בושת הכל
לפי המבייש והמתבייש.
ומאדם חשבו בושתו:
פ"י אדם בינוני אותה לובר
פגם רואים אותה כאילו
היא שפחה נמכרת לשוק
כמה היתה יפה וכמה
היא יפה וקנס שוה
בכל אדם וכל שיש לו
קצבה מה'ת שוה בכל
אדם: ואימא ג' ספק
אמר רחמנא מכל מילי.

להא מילתא. שיהיה מפתה נושא על כרחו: **עשה.** לו תהיה לאשה:
ונדחי אם לא תעשה. דאזנה ראויה לצא בישראל כגון ממורת:
מי איהיה לעשה כלל. השתא נמי מלמדן אותה לומר איני רואה:
מת"ג יתומה שנתארסה ונתגרשה האונס חייב והמפתה פטור.
דכיון דיתומה היא וקנס שלה היא
ואחילתיה דמדתה נתפתחה לו
פטור. ובגמרא מפרש שנתארסה
ונתגרשה מילתא אחרתיה היא ולא
איתומה קאי: **גב' בשעת ר"ע**
רבו אמרה. דלמר צמתני: נערה
שנתארסה ונתגרשה קנסה לעצמה
והך נתארסה ונתגרשה דר' אלעזר
שכאזיה קיים וקרי לה יתומה משום
דפקע זכות אז מינה לגבי קנסו:
ממאי. דכ"ע סבירא ליה: **מדקמתי**
אונס חייב ומפתה פטור. אלמא יש
לה קנס ולעצמה הלכך מפתה פטור
דמדתה עבד וזכר אונס חייב וספילו
אזיה קיים דלי יתומה דקמתי
פשיטא דמפתה פטור אלא הא קמ"ל
כו': **יתומה פשיטא.** מסקנא דמילתא
דר' יוחנן היא: **טובינא דחכימי.**
מואשר שבחכמים. ארי"י מתגרמנין
טובאי. ר' אלעזר הוא ר' אלעזר בן
שמוע ולתמידו של ר"ע היה כדאמרינן
ציציתא דבבא על יצמתו (דף טז):
והיה העולם שמש עד שצא ר"ע אלל
רבותינו שצדקו וסנה להם ר"מ ור'
יהודה ור' יוסי ור"ש ורבי אלעזר בן
שמוע: **מת"ג** הכל לפי המבייש.
אלס צינוני המבייש צושמו קשה
מאלס זולל ומאלס חשוך: **ומהבייש.**
לפי חשיבותו צושמו: כאלו היא
שפחה. בגמרא מפרש מאי גריעותא
מחמת צעילה: **גב' יאמרו כו'.**
והיכן הוא חילוק צביניהן אלל צושמ
הלכך ימי צושמ: **גבי עבד.** שגמרו
שור שנתנה תורה קצבה ל' שקלים:)
מנעשה

ללא חשיב עשה ומ"מ אינערין קרא דלי לאו קרא הוה חשבינן ליה דלא אפשר שניהו וחסדי עשה דעיקר מצוה היא לישא כי
הכי דאמרינן בפרק צ' דיצמות (דף טז.) דחליצה במקום יבום לאו כ' כלום הוא:
בגון מילתא בצרעת. אומר ר"מ דלסמינא צעלמא נקטיה דהא בקוץ צהרמו איכא עשה ולא תעשה כדאמרינן בפרק ר' אלעזר דמילה
י"ג בריות אלא עיקר מילתא מכללא צביית וא"ת והא כללאי צביית אפשר לקיים שניהו שיעשה צטלית למר חוטין של למר ואומר ר"י
דצטלית של פשתן אי אפשר לקיים שניהו דלא אפשר לקיים מצות תכלת אלא ע"י כללאי דתכלת עמרמ הוא וזה אין לנו לומר שיהא אסור
ללבוש טלית של פשתן משום דאפשר בשל למר דאין זה חשוך אפשר ר"מ דאמרי"ב ד' התכלת (מנחות דף טז.) וס' כל המטיל תכלת צטדין צירושלים
אינו אלא מן המתמיהין ומפרש בגמרא גזירה משום קלא חילן ופרקי לא יהיה אלא רבן ומשני אפשר צמינו כדריש לקיש דאמר כל מקום שאתה
כו' התם ודאי כיון דליכא תכלת אלא הכל לכן מנות לכן אפשר לקיים צמינו וא"ת והא אמר רבן וס' חוטין לכוון למר פשתן צשל פשתן ושל
פשתן פשתן צשל נמר ואמאי פוטרינן והא אפשר לקיים שניהו דאפשר צמינו ואור"ת דכל ד' חוטין לכוון דלי אסור דאמרינן צמינו
אלל פשתן קאמר דשני חוטין למר לכן פוטריס צשל פשתן דמגו דתכלת עמרמ נעשה כללאי ע"י תכלת שצו לכוון של למר נמי פטור
ומגו דשני חוטין לכוון של למר פוטריס צשל פשתן שני חוטין לכוון של פשתן נמי פוטרינן צשל למר אע"ג דלא נעשה התם כללאי ע"י תכלת שצו
וצריך עיון אם שני חוטין לכוון של פשתן ושני חוטין לכוון של למר מותר לתת צטלית של למר או צטלית של פשתן דשמא לא הותרו שני חוטין
לכן אלא דווקא צמקום תכלת אלל שלא צמקום תכלת לא או דלמא לא שנה דהא שני חוטין לכוון של פשתן פוטריס צשל למר אע"ג דהתם
תכלת לא מעלה ולא מוריד דע"י אותו תכלת לא נעשה אכתי כללאי ואין להקשות אי שרו שני חוטין לכוון צכללאי אפי' אין תכלת עמיהן
אמאי מטיל תכלת צטדין צירושלים אינו אלא מן המתמיהין יטילו עמו שני חוטין לכוון של פשתן דלפילו הוי יהוה תכלת קלא חילן או לכוון
גמור שרי דאיכא למיגור שמה יטילו עמו שני חוטין לכוון של למר ויסקרו שאתון שני חוטין הצביעין הן תכלת ויהיו לכוון ד' חוטין לכוון של למר:
א' אמרה לא בעינא מי איתיה לעשה כלל. הקשה הרי"ר עורא אמאי אינערין קרא צפ"ק דיצמות (דף טז.) דאין עשה דמיכוד דומה שמה הא ליכא עשה
דלי אמר לא בעינא לכיוד מי איתא לעשה כלל וי"ל דהתם מ"מ מיד כטוזה אב הוי עשה לעשות מצוה וי"ל דהכא גבי דידה ליכא עשה דהא אי צעיה אמרה
לא בעינא ליה הלכך אין לה לעבור צלאו משום עשה דידה דהא מותרת ממונה והשוה הכמוז אשה לאשה כדאמרינן צוש מותרות (יצמות דף טז.) מ"י כ"א:
הבי גרסינן ממאי מדקמתי האונס חייב והמפתה פטור פשיטא א"א הא קמ"ב ע"ג. כלומר מדקמתי האונס חייב והמפתה פטור ש"מ
דיש לה קנס וקנסה לעצמה דלי משום יתומה נקט מפתה פטור פשיטא דפטור דהא מתלה אלא ע"כ לא נקט מפתה פטור אלא משום
נערה שנתארסה ונתגרשה ולא נקט יתומה צמתני אלא ליתן טעם אמאי מפתה פטור והלא קנסה לאזיה ואשמע"י דהרי היא יתומה שקנסה
לעצמה וא"ת ומנלן הך אדצה אימא דנקט יתומה למימדק טעמא דהו"א נמי יתומה הא אינה יתומה אפילו מפתה חייב דקנסה לאזיה
וי"ל דלית לן למימר דלדיוקא אמת כל זמן דנוכל לומר דלגופיה אמת: א' **אחך** ברדבה ואחד שלא ברדבה. שלא דכרחה ה"ל למינקט
צרישא אלא כן דרך הש"ס שאינו חושש דנקט לעיל (דף טז.) צנתא דצי חוקיה צין מתכוין לשאלן מתכוין דה"ל למינקט שאין מתכוין צרישא
דקמתי צין שוגג למיוד אלא כן דרך הש"ס צמקום שצריך לשנות הן ולאוי: **אמרו** בע"ש שלימה חמישים. פירוש הראשון שצא עליה שלא
דכרחה דמחייב קנס אפילו שלא דכרחה כדאמרינן צפ"ק דקידושין (דף טז.) צבו עליה י ועדיין היא צמולה כו' פירוש שלא דכרחה וקאמר
מודה רבי לענין קנס דכולהו משלמי ובפרק הבא על יצמתו (יצמות דף טז.) וס' גבי ולו תהיה לאשה צאשה הראויה לו פרט לאלמנה לכ"ג כו'
ופריך היכי דמי אילימא דכרחה תיפוק ליה דהו"א לה צעולה אלא לאו שלא דכרחה והכא הוה מנאי למינקט צצאו עליה צ' שלא דכרחה וכן צפרק
צן סוקר (סנהדרין ע"ג.) דמוקי יהיא דאלו נערות שיש להן קנס כגון שצא עליה שלא דכרחה וחזר וצא עליה דכרחה הוה מנאי למינקט וחזר
וצא עליה שלא דכרחה ומה שקשה על פירוש הקונטרס דהתם פירשו צצבא על יצמתו (יצמות דף טז.) ובפרק קמא דקידושין (דף טז.):
ואימא

תורה אור השלם
1. וְכִי יִפְתָּח אִישׁ בְּתוּכָהּ
אִשְׁרָא לֹא אִשְׁרָא וְשֵׁב
עִמָּהּ מִדֶּר מִדְּמַרְקָהּ לֹא
לְאִשָּׁה: שמו"ח טו

מוסף רש"י
כגון מילה בצרעת.
דכתיב (דברים כד) השמר
צנע דהנרעמ, ותחא בקוץ
צהרמו הכמוז מצד,
ותחא צמקום שמה (קל"ג):
ימול צבר עלתו, אפילו
צמקום צהרת יקון (ביצה
מ"ג) לפי המבייש.
הלכך קל שניש צושמו
מרכוה, והמתבייש. אלס
חשוך שמתבייש צושמו
מרכוה (צ"ק ע"ג.) **המבייש**
מלעיה אמר רחמנא
מכל מילי. וצושמ פגס
לא לית מיכוד (ערכין ד'.) כו'.
בת הדיורות ברב
צמתיה, אלל השתא כ' יהי
צושמ יש חילוק צין צמ
מלכיה לצמ הדיורות (שם).

תוספות ר"ד
מת"ג כיצד שותה
בעצמו אפי' היא חוגרת
ואפילו טומא אפי' הוה
שחקן נמצא בה דבר
זימה או שאינה ראויה
לבוא בישראל אינו רשאי
לקיים שאמר ולו תהיה
לאשה אשה הראויה לו:
וליתי עשה וליתי את ל"ת
היכא אמרי' דאית עשה
ודחי את ל"ת כגון מילה
צצרות דא"ל ל' לקומי
לעשה אבל הכא אי אמרה
לא בעינא ליה ליתא לעשה
כלל. פ"י המורה והשתא
נמי מלמדימ אותה לובר
אינו רוצה וקשה לי להאי
פ"י דאי"כ גבי יבם אמאי
אמרינן דאית עשה ודחי
ל"ת כיון דחתיב אמ לא
יחפון נלמדנו לובר איני
רוצה ליבם ולא לידחי
ואמאי אמרי' התם דדחי
מ"ה נ"ל לפרש דמאי
דאמר רחמנא גבי אונס
ולו תהיה לאשה אינה
אלא להפיס דעתה ואי
אמרה לא בעינא ל' לית'
לעשה כלל הלכך לאו

תוספות ר"ד
מת"ג כיצד שותה
בעצמו אפי' היא חוגרת
ואפילו טומא אפי' הוה
שחקן נמצא בה דבר
זימה או שאינה ראויה
לבוא בישראל אינו רשאי
לקיים שאמר ולו תהיה
לאשה אשה הראויה לו:
וליתי עשה וליתי את ל"ת
היכא אמרי' דאית עשה
ודחי את ל"ת כגון מילה
צצרות דא"ל ל' לקומי
לעשה אבל הכא אי אמרה
לא בעינא ליה ליתא לעשה
כלל. פ"י המורה והשתא
נמי מלמדימ אותה לובר
אינו רוצה וקשה לי להאי
פ"י דאי"כ גבי יבם אמאי
אמרינן דאית עשה ודחי
ל"ת כיון דחתיב אמ לא
יחפון נלמדנו לובר איני
רוצה ליבם ולא לידחי
ואמאי אמרי' התם דדחי
מ"ה נ"ל לפרש דמאי
דאמר רחמנא גבי אונס
ולו תהיה לאשה אינה
אלא להפיס דעתה ואי
אמרה לא בעינא ל' לית'
לעשה כלל הלכך לאו